

An aerial photograph showing a railway track curving through a lush green landscape. The track is on the right side of the image, running parallel to a stream that winds through the center. The surrounding area is filled with green fields, trees, and some distant buildings under a cloudy sky.

Biodiversitetsstrategi

BANEDANMARK

Jernbanedrift og biodiversitet går hånd i hånd.

Banedanmark vil fremme biodiversiteten og forvalte infrastrukturen under hensyntagen til arterne, på en måde, der tager hensyn til dyr og planter muligheder for at sprede sig langs med og på tværs af infrastrukturen.

Jernbanens arealer har betydning for biodiversiteten, ligesom det er tilfældet for skove, agerjord og urbane områder. På den ene side skaber det en barriereeffekt, der hindrer artenes frie bevægelse. På den anden side skaber det en afveksling i landskabet med levesteder for flere arter. Sporerne fragmenterer landskabet, men sidearealerne har stor betydning som spredningskorridorer. Så jernbanen påvirker naturen i Danmark på både godt og ondt.

Banedanmark råder over 4500 hektar natur. Langs med banen lever flere beskyttede dyrearter såsom oddere, markfirben, flagermus og stor vandsalamander og på de gamle stationsnære grusarealer findes mange varme- og tørkeelskende planter og insekter.

Med Infrastrukturplan 2035 er der dannet et grundlag for, at Banedanmark kan arbejde målrettet med at styrke biodiversiteten. Banedanmarks indsats vil øge grundlaget for flora og fauna på banens arealer.

Styrkelse af biodiversiteten i Banedanmark

I Banedanmark arbejder vi målrettet og langsigtet på at fremme den vilde natur og biodiversiteten på områderne langs jernbanen. Det gør vi ved at skabe bedst mulige betingelser for dyre- og plantelivet langs banen samtidig med, at vi sikrer en stabil jernbanedrift.

Det er vigtigt at arbejde med biodiversitet, for når der bliver skabt bedre sammenhæng mellem naturområderne, afsættes mere plads til ny natur, plejes og genoprettes ødelagte naturområder, er det muligt at vende en negativ udvikling, hvor flere og flere arter uddør. På Banedanmarks arealer har vi rødlistede arter – og dem vil Banedanmark passe på og forbedre levevilkårene for.

Formidling, kompetencer, forvaltning

Banedanmark skal dokumentere og formidle viden om vores natur. Banedanmark vil f.eks. medvirke aktivt i formidling af kendskabet til arter ved blandt andet at indmelde arter i Miljøstyrelsens databaser. Arbejdet med biodiversitet er et langsigtet ansvar, som skal fastholdes for at give et vedvarende bidrag til at øge biodiversiteten.

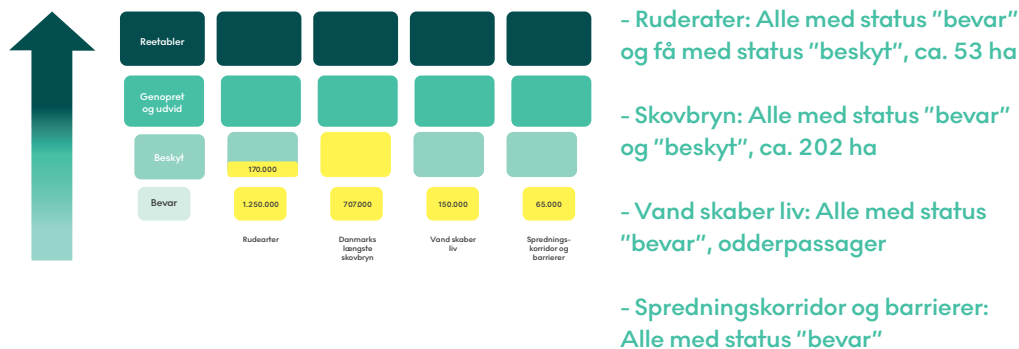
Banedanmark vil deltage på Naturmødet og på fælles temadage sammen med Vejdirektoratet. Ligeledes vil Banedanmark indgå i ERFA-grupper omhandlende biodiversitet, invasive arter og udfasning af glyphosat. Desuden vil Banedanmark løbende formidle om indsatsen vedr. biodiversitet via pressen og SoMe.

Kompetenceniveauet i Banedanmark skal løftes inden for naturpleje, artskenndskab, biodiversitet og formidling. Det skal ske dels ved ansættelse af ressourcer og videreuddannelse af nuværende medarbejdere.

Biodiversitetshensyn skal indarbejdes i Banedanmarks regler, processer og vedligeholdelsespolitikker i Banedanmark, ligesom der tages højde for arbejdsmiljø i alle fag.

Banedanmark vil forvalte Natura 2000 og §3-områder efter gældende myndighedskrav og udarbejde plejeplaner for arealerne. Banedanmark vil gennemføre plejeindsatser for at fastholde naturtilstanden på beskyttede områder.

Banedanmark vil følge anbefalingerne fra Miljøministeriet i forhold bekæmpelse af invasive arter og planter, som afgiver giftstoffer, der kan udgøre en risiko for drikkevandet, når der kan anvises effektive bekæmpelsesmetoder

Infrastrukturplan 2035

Banedanmark vil som resultat af ud-møntningen af infrastrukturplan 2035 igangsætte og gennemføre et 14-årigt projekt, med opstart i 2022, som vil styrke biodiversiteten. På baggrund af biodiversitetsanalysen er der prioriteret indsatser indenfor ruderater, skovbryn, afvandingen samt spredningskorridor og barrierer.

1 Insektvold anlagt på ruderat opad støjskærm ved Ullerslev, hvor Brun sandspringer er fundet

Banedanmark vil bevare ca. 50 ha. gamle sporarealer med lang kontinuitet med årlige forstyrrelser, som sikrer, at arealerne holdes lysåbne. Ligeledes giver aftalen mulighed for at beskytte ca. 3 ha. ruderatarealer med lidt kortere kontinuitet mod tilgroning. Banedanmark råder over ca. 300 ha ruderat. Aftalen betyder, at ca. 53 ha ruderat kan bevares og udvikles til arealer med høj biologisk værdi, herunder insektvolden ved Ullerslev, og skabe og fastholde levesteder og fødegrundlag for en lang række sjældne arter, specielt insekter.

Danmarks længste skovbryn

Banedanmark råder over ca. 2000 ha. bevoksning. Aftalen giver mulighed for at ca. 202 ha bevoksning kan bevares og udvikles til bevoksning med høj biologisk værdi og en strukturel opbygning, som er bevaringsværdig og levested og fødegrundlag for både pattedyr, fugle og insekter. Og de kan fungere som spredningskorridorer i det åbne land. Alle bevoksninger, som i biodiversitetsanalysen har fået kategorien bevar eller beskyt vil blive underlagt naturpleje for at sikre og udvikle naturen.

Vand skaber liv

I projektet skal der etableres fire nye odderpassager ved vandløb, hvor der er konstateret oddere.

Spredningskorridorer og barrierer

Med baggrund i aftalen vil Banedanmark udarbejde vedligeholdelsesplaner for eksisterende faunapassager og vedligeholde disse

Monitorering af indsatserne

Banedanmark vil følge op på, hvilken effekt indsatserne i projektet har. Der skal udarbejdes et monitoreringsprogram, så det løbende er muligt at justere indsatserne til de aktuelle forhold og grundlag for at dokumentere effekten af plejeindsatserne. Der skal afrapporteres til departementet hvert andet år.

Hensyn til biodiversiteten i drift, projekter og forvaltningen af arealer

Ændringer i brugen af arealer

Banedanmark vil arbejde for, at der ikke går biodiversitet tabt, at der ikke forsvinder arter, eller at arters levestruelse mindskes, også i forbindelse med ændringer i brugen af arealer.

Forud for en ændring i brugen af arealer, der er udpeget til at indgå i biodiversitetsindsatsen jf. infrastruktaftale 2035 Biodiversitetsprojekter (offentlig) (arcgis.com), skal der:

- Indhentes naturdata hos Forst. Hvis arealet ikke i forvejen er kortlagt, skal der udføres en feltundersøgelse for flora og fauna.
- Undersøges, om der er samarbejdsaftaler omkring biodiversitet med 3. part.
- Udarbejdes en plan for, hvordan der tages hensyn til flora og fauna i forbindelse med ændringen.

Det samme gør sig gældende for ændringer i brugen af arealer, der er udpeget som Natura 2000 eller §3- område, derudover skal man være opmærksom på myndighedskrav.

Passager under banen i form af stenkister, gennemløb mv. bevares, hvis det vurderes, at de kan have funktion som faunapassager, også i det tilfælde hvor afvandingsfunktionen ikke længere er relevant.

Ynglesæson

Vedligehold af beplantningen langs banen er planlagt under hensyn til ynglesæson, og der stilles krav herom til Banedanmarks vedligeholdsentreprenører. Der ryddes ikke beplantningsbælter og fældes træer i ynglesæsonen i forbindelse med vedligehold. Der kan dog forekomme enkeltstående situationer, hvor det er nødvendigt at foretage fældning på grund af jernbanesikkerheden.

Derudover ønsker Banedanmark at indtænke hensynet til naturen i vores projekter. Derfor undgår vi at arbejde i yngleperioden, når vi kan. Store anlægsprojekter er ofte bundet af på forhånd fastlagte spærringer af jernbanen. Det medfører, at anlægsarbejderne skal forberedes og udføres efter en stram udførelsesplan. Eventuel fældning af beplantningen i forbindelse med arbejderne kan derfor typisk kun foretages inden for en på forhånd fastlagt periode. Når vi starter nye anlægsprojekter op, foretager vi altid en screening for at sikre os, at strækningen ikke er hjemsted for sjældne og udrydningstruede dyr, ligesom vi laver en VVM-undersøgelse og screener området for kolonirugende fugle og træer med hulheder og spættehuller (flagermustær).

Banedanmark sikrer, at der i kommende udbud kan planlægges en proces, så det ikke er nødvendigt at fælde i ynglesæsonen, alternativt indføre processer der sikrer, at der tages hensyn til fauna og kravet om agtpågivenhed er tilstrækkeligt.

Banedanmark sikrer, at igangværende anlægsprojekter, der har planlagt fældning i ynglesæsonen, tager fornødent hensyn til fauna, og at kravet om agtpågivenhed er tilstrækkeligt.

Samarbejde om biodiversitet med andre infrastrukturejere, forvaltninger og myndigheder

Naturen anerkender ikke forvaltningsgrænser, og behovet for samarbejde om biodiversitet følger naturens behov. Derfor er der ofte behov for samarbejde mellem de myndigheder og ejere, der forvalter biodiversiteten på tværs af skel.

Andre myndigheder og ejere kan have deres egen biodiversitetspolitik med andre tilgangsvinkler til forvaltning og prioritering. Der kan være risiko for, at der opstår uenigheder om prioritering af biodiversitetsmål i forhold til driftsmål imellem de forskellige forvaltninger. Hvis samarbejder om biodiversitet skal lykkes på tværs af forvaltnings-skel, er det derfor nødvendigt med samarbejdsvilje og -evne på tværs af både fysiske skel og politikker.

I forbindelse med ledningskrydsninger anvendes i Banedanmark "gæsteprincippet" – at ledningsejeren afholder alle omkostninger og skal følge Banedanmarks betingelser. Banedanmark har som målsætning at samme åbenhed skal gælde på biodiversitetsområdet over for andre forvaltningers biodiversitetsmål (i det omfang, det ikke giver driftsmæssige eller budgetmæssige bindinger).

Banedanmark oplever, at der er stigende antal henvendelser fra naboforvaltninger om biodiversitet i driften. Det forventes, at disse projekter, Banedanmarks oplysningsarbejde til borgerne om projekterne og det netværkssamarbejde mellem medarbejdere i de grønne organisationer og entreprenører, der opstår som følge af projekterne, yderligere vil øge opmærksomheden og interessen for nye samarbejder på tværs af forvaltningsgrænser til gavn for biodiversiteten.

DSB og Banedanmark blev omkring årtusindskiftet etableret som to selvstændige organisationer. DSB fik i den forbindelse overdraget alle de arealer, som kunne undværes i den tekniske drift af jernbaneanlæggene. Der forventes at være et vist potentiale for biodiversiteten i samarbejdet med DSB. Der er derfor allerede taget initiativ til et ERFA-samarbejde mellem DSB og Banedanmark omkring biodiversiteten.

På flere af stationerne er der f.eks. bibeholdt større arbejdspladsarealer, som er vigtige for driften, men som oftest kun bruges med flere års mellemrum. Disse arealer kunne være interessante i en biodiversitetssammenhæng, evt. i samarbejde med lokalsamfundene og DSB. Det er dog vigtigt, at det kun bliver i afgrænsende perioder, så det ikke kommer til at påvirke driften arealbehov.

